

Autoreferat

1. **Imię i nazwisko:** Justyna Hanna Budzik

2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej**

2012 – uzyskanie stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Rozprawa doktorska *Sensorium kina. Ku antropologii doznania kinematograficznego* napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja Gwoździa, wersja zmieniona i poszerzona wydana drukiem w 2012.

2008 – uzyskanie tytułu magistra kulturoznawstwa na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w ramach studiów na Międzywydziałowych Indywidualnych Studiach Humanistycznych.

Praca magisterska *Gry z architekturą i przestrzenią miejską w „Projekcjach publicznych” Krzysztofa Wodiczki* napisana pod kierunkiem dr hab. Kariny Banaszkiewicz-Sadowskiej.

Ukończone studia podyplomowe:

2011-2013 – Podyplomowe Studium Kwalifikacyjne Nauczania Języka Polskiego Jako Obcego, Uniwersytet Śląski w Katowicach

2007-2009 – Podyplomowe Studium Historii Sztuki, Uniwersytet Śląski w Katowicach

3. **Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych**

1.10.2019 – obecnie: adiunkt, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

1.10.2015 – 30.09.2019: adiunkt, Zakład Filmoznawstwa i Wiedzy o Mediach, Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych w Katowicach, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

16.09.2017 – 15.03.2018: Fulbright Visiting Lecturer, University of Washington, Seattle, USA

1.09.2016 – 31.08.2017: lektorka języka polskiego, Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Paryż, Francja

1.10.2013 – 30.09.2014: asystent, Zakład Filmoznawstwa i Wiedzy o Mediach, Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych w Katowicach, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

4. Działalność naukowa

4.1. Główne osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Osiągnięcie naukowe, jakie chciałabym przedstawić do recenzji jako podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy, stanowi autorska monografia naukowa *Polski film i fotografia nowego wieku na tle kultury wizualnej. Widma, antropocienie, sztandary. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2023, 284 s.* Monografia ta stanowi ukoronowanie kilkuletniej pracy badawczej i interpretacyjnej na temat polskiego kina i fotografii po roku 2000 w kontekstach kulturoznawczych, przede wszystkim w odniesieniu do teorii i praktyki kultury wizualnej. Zamieszczone w rozprawie rozważania nie były publikowane wcześniej – za wyjątkiem artykułu *Nawiedzone czasy: widma w najnowszym polskim kinie i fotografii* (opublikowany w języku polskim i angielskim w „Pleografie. Kwartalniku Akademii Polskiego Filmu”, dane bibliograficzne w Załączniku 4. do wniosku; ponadto w kilku miejscach odwołuję się do swoich wcześniejszych publikacji), który na potrzeby książki poddałam gruntownej rewizji, rozbudowałam, doprecyzowałam tezy i przeformułowałam konkluzje. Wskazana jako osiągnięcie monografia jest więc dziełem oryginalnym, prezentującym po raz pierwszy w sposób całościowy moje badania nad polską kulturą wizualną ostatniego dwudziestolecia. Zaznaczyć należy, iż akcent kładę przede wszystkim na część zawierającą się w obrębie filmoznawstwa, podczas gdy partie poświęcone fotografii mają charakter bardziej uzupełniający, stanowiąc rozszerzenie kulturoznawczego kontekstu badania obrazów w dorzeczach (termin Ryszarda Nycza) nowej humanistyki.

Głównym celem książki jest wnikliwe rozważenie trzech kategorii obrazów (tytułowe widma, antropocienie i sztandary), które rozpoznaję w obrazach filmowych i fotograficznych XXI wieku, w odniesieniu do kultury wizualnej rozumianej zarówno jako przedmiot badań, jak i perspektywa badawcza. Traktuję w konsekwencji materiał filmowy i fotograficzny jako wyraz

praktyki opisywania świata i myślenia obrazami. Istotnym walorem publikacji jest połączenie ujęcia synchronicznego – omówienia trzech motywów przewodnich – z ujęciem diachronicznym, w którym rozważam najważniejsze zjawiska w filmie i fotografii polskiej w ostatnich dwóch dekadach. Monografia nie ma charakteru syntezy dziejów filmu i fotografii XXI wieku, ponieważ moją ambicją było wykazanie, iż praktyka tworzenia kultury wizualnej odzwierciedla najważniejsze innowacje w szeroko rozumianej refleksji humanistycznej. Swoje badania sytuuję w perspektywie bliższej kulturoznawstwu niż historii sztuki, ponieważ interesują mnie przyplwy obrazów między dziełami artystycznymi a rzeczywistością pozakadrową. Monografia jest tym samym próbą odpowiedzi na pytanie „Jak zobaczyć świat?”, które w tytule swojej książki stawia Nicholas Mirzoeff, jeden z badaczy patronujących mojej pracy badawczej.

Rozprawa podzielona jest na cztery główne rozdziały. Całości dopełniają dwa *Przenikania* (między rozdziałami drugim i trzecim oraz trzecim i czwartym), w których tłumaczą teoretyczne powiązania między poszczególnymi obszarami refleksji.

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym *Horyzont badawczy: Kadry i myśli*, rozważam czynioną dotychczas periodyzację dziejów polskiego filmu i fotografii oraz wyjaśniam pojęcie kultury wizualnej. Dokonując przeglądu piśmiennictwa filmoznawczego poświęconego kinu po roku 1989, wskazuję nie tylko na ustalenia badań opublikowanych w Polsce, analizuję także ujęcia autorów anglojęzycznych, skierowane do odbiorcy spoza Polski. Ustalenie stanu badań prowadzi mnie do decyzji, aby refleksją objąć przede wszystkim filmy najnowsze, powstałe od roku 2014 (za wyjątkiem *Domu złego*, 2009). Przyjęte w monografii rozumienie pojęcia filmu polskiego dookreślam w odniesieniu do kategorii kina narodowego i transnarodowego, czyniąc kulturoznawcze ujęcie kina narodowego jednym z ważniejszych kontekstów mojej pracy interpretacyjnej. Film definiuję natomiast możliwie szeroko, decydując się na zestawienie obok siebie filmów krótko- i długometrażowych, fabularnych i dokumentalnych oraz serialu. Unikam krytykowanego przez Konrada Klejsę ujęcia „kinocentrycznego” czy „idiomatyki Wielkich Reżyserów” (Klejsa 2010), traktuję film szerzej, jako wyraz transferu i wymiany obrazów specyficznych dla polskiej kultury wizualnej danego czasu.

W przypadku fotografii prześledzenie istniejących historii prowadzi mnie do przyjęcia umownej cezury 2000 roku jako początku „nowości” fotografii, która w XXI wieku rozwija się wielotorowo. W odniesieniu natomiast do „narodowości” fotografii korzystam z postulatów Adama Mazura, by zwracać uwagę raczej na różnorodność niż na homogeniczność fenomenu twórczości fotograficznej. Jako materiał badawczy w monografii wybrałam przede wszystkim

zdjęcia prezentujące miejsca w Polsce (poza cyklem *Citymorphosis* Marka M. Berezowskiego, realizowanym również w miastach rosyjskich i chińskich). Nadrzędnym kryterium selekcji fotografii była dla mnie perspektywa oglądu świata „z wewnątrz” polskiej kultury (wizualnej).

Szczegółowo zarysowuję wreszcie problematykę studiów nad kulturą wizualną. Jedną z najważniejszych ścieżek mojej pracy interpretacyjnej wyznacza obserwacja Konrada Chmieleckiego: „studia kultury wizualnej, wzorem anglosaskich studiów kulturowych, będą przykładem refleksji kulturoznawczej, która w najbardziej globalnym wymiarze, wyznaczonym przez samo pojęcie »wizualności«, będzie podejmowała problematykę najbardziej istotnych przemian współczesnej kultury” (Chmielecki 2018). Moje badania są również zakorzenione w praktykach wypracowanych przez badaczy skupionych w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, przede wszystkim Iwonę Kurz, Magdę Szcześniak i Łukasza Zarembę. Nawiązuję do ich dorobku opisywania i analizowania polskiej kultury wizualnej, traktując obrazy filmowe i fotograficzne jako zjawiska, które mają wpływ na nasze „sposoby widzenia” (Berger 2008). Obrazy te konfrontują mnie – interpretatorkę – z tym, co społeczne, polityczne i środowiskowe, a zatem niejako nakazują patrzeć przez i poza metaforycznie rozumiany kadr. Swoje interpretacje sytuuję także w kontekście ustaleń Nicholasa Mirzoeffa, proponującego całościowy projekt kultury wizualnej rozumianej jako przedmiot i perspektywę badań. Kluczowa jest dla mnie definicja sformułowana przez Mirzoeffa: „Kultura wizualna jest zbiorem relacji pomiędzy tym, co widzialne, a nazwami, które nadajemy temu, co widzimy. Obejmuje również to, co niewidzialne i usunięte z pola widzenia” (Mirzoeff 2016). Wyznacza ona pole badawcze dużo szersze niż dzieła artystyczne, pozwala wziąć pod uwagę wszelkie obrazy pojawiające się w różnych obiegach, zgodnie z przekonaniem, iż obraz jest najważniejszym medium sieciującym współczesne społeczeństwa. Doprecyzowanie i operacjonalizacja pojęcia kultury wizualnej prowadzi moją pracę interpretacyjną w obszary nowej humanistyki.

Rozdział II – *Widma: nawiedzone czasy i miejsca* zawiera moje autorskie ujęcie widmontologii wypracowane na podstawie tego, co do studiów nad kulturą popularną i nad obrazami przeniknęło myśli Jacques’a Derridy. Proponuję rozróżnienie między kinem widmowym a filmem nostalgicznym: to pierwsze sytuuję w orbicie nurtu *retro* krytycznego, ze względu na to, iż problematyczny status (nie)obecności widma nie jest możliwy do zrealizowania w powierzchownej retromanii filmu nostalgicznego. Pojawienie się wymiaru widmontologicznego jest nierozdzielnie związane z rewizją obowiązujących reprezentacji i historycznych narracji. W rozdziale tym przyglądam się także dotychczasowemu zastosowaniu widmontologii w polskim filmoznawstwie i studiach nad fotografią. Możliwie precyzyjnie

opisuję wpływ zwrotu widmowego, opisywanego przez Marię del Pilar Blanco i Esther Peeren, na praktyki interpretacji kultury wizualnej.

W części interpretacyjnej rozdziału skupiam się na powidokach przeszłości oraz śladach utraconych przyszłości (pojęcie Marka Fishera), jakie odnajduję w filmowych i fotograficznych reprezentacjach socmodernizmu, przede wszystkim w obrazach architektury, ponieważ stanowi ona medium stykania się czasu teraźniejszego, przeszłego i przyszłego (wyobrazonego, niedokonanego). W wyróżnionych podrozdziałach zamieszczam szkice poświęcone filmom: *Zjednoczone Stany Miłości* Tomasza Wasilewskiego (2016), *Inni ludzie* Aleksandry Terpińskiej (2021), *Ostatnia rodzina* Jana P. Matuszyńskiego (2016), *Ostatni komers* Dawida Nickela (2020), *Superjednostka* Teresy Czepiec (2014); serialowi *Rojst* Jana Holoubka (1. sezon, 2018); cykлом fotograficznym: Nicolasa Grosppierre'a, *Citymorphosis* Marka M. Berezowskiego (2013–2017) oraz *Disco polo* Pauliny Korobkiewicz (2016) zestawionym z *Biało-czerwono-czarną* Wojciecha Prażmowskiego (1999); albumowi archiwalnych pocztówek zebranych w zbiór *Lato w mieście* Mikołaja Długosza (2016).

Rozpoznaję w nich przede wszystkim widma utraconych przyszłości, podejmuję się także próby odpowiedzi na pytanie, jakie wyobrażenia o lepszych czasach, które zaraz mają nadejść – a zatem czasach po przełomie roku 1989 – współcześni twórcy przypisują bohaterom umieszczonym w duchologicznej (termin Olgi Drendy) *mise-en--scène*. Praca interpretacyjna prowadzi mnie do wniosku, iż wybrane obrazy zdecydowanie nie mieszczą się w ramach filmu nostalgicznego, konstruując filmowe i fotograficzne przestrzenie dotknięte Derridiańskim czasem skażonym. Co więcej, wybrane przeze mnie realizacje wpisują się w kapitalizację i komercjalizację wygładzonej pamięci o czasach PRL-u i transformacji, charakterystyczną dla *mode rétro*. Krytyczne i rewizjonistyczne walory omawianych dzieł sprawiają, że są to obrazy wartościowe, wpływające na społeczną i kulturową pamięć o latach okołotransformacyjnych; dowodzą też – jak np. *Ostatni komers* – jak silny wpływ widmontologiczna architektura ma również na współczesną kulturę wizualną.

Kategoria widma przenika również do rozdziału kolejnej monografii: jak udowadniam w części *Przenikanie (I)*, fundamentalny dla hauntologicznych narracji wątek apokaliptyczny przybliża je do opowieści o końcu świata i epoki człowieka. Te dwa wątki refleksji stykają się przede wszystkim w aspektach krytyki kapitalizmu czy w przekonaniu, iż założenia modernizmu doprowadziły do katastrofy klimatycznej. O ile widmontologia przywiązuje się jednak do tematyki końca, o tyle posthumanistyka stawia na alternatywne scenariusze dla świata, w którym współlistnieją ludzie i widma, sytuowane w kategoriach poza-ludzkich czy więcej-niż-ludzkich.

W rozdziale trzecim – *Antropocenie: ludzki i ziemski punkt widzenia* – przyglądam się takiemu właśnie współistnieniu człowieka oraz poza-ludzkiej ziemi, szukając postulowanych przez Nicholasa Mirzeoffa obrazów wyobrażających i pomagających zrozumieć środowiskowe przemiany. Podobnie jak w rozdziale poprzednim, wyróżniłam część teoretyczną) oraz analityczno-interpretacyjną, a w obrębie każdej z nich podrozdziały uszczegóławiające tok wywodu.

W części teoretycznej dokonuję stopniowego doprecyzowania i zawężenia perspektywy badawczej: odnoszę się do definicji i praktyk humanistyki ekologicznej (Ewa Domańska), by przejść do zrelacjonowania filozoficznej koncepcji antropocenia, ukutej przez Andrzeja Marca jako przeciwwagę i produktywną alternatywę dla „marazmu antropocenu” (Ewa Bińczyk). O ile jednak Marzec zajmuje się przede wszystkim rozważaniem tej kategorii, wychodząc z założenia, iż filozofia polega przede wszystkim na tworzeniu nowych pojęć odpowiadających zmieniającemu się światu, o tyle moje podejście badawcze opieram na próbie operacjonalizacji i aplikacji antropocenia do praktyki interpretacyjnej. W adaptacji stworzonego przez filozofa pojęcia na grunt studiów kulturoznawczych rozwijam myśl, iż antropocień stanowi między innymi „realistyczną kategorię estetyczną” (Marzec 2021). Dlatego też w pracy interpretacyjnej przyjmuję postawę ekokrytyki materialnej, a przywołane ustalenia anglojęzycznych studiów zajmującej się filmem środowiskowym i fotografią środowiskową umieszczam w kontekście realizmu ekologicznego (termin Anny Barcz odnoszący się pierwotnie do praktyki literackiej). Szczególnie interesuje mnie kontekst teorii brudu i brudnej estetyce (Heather Sullivan), w której obok symbolicznych i alegorycznych znaczeń nadawanych ziemi bardzo istotne jest materialne splątanie człowieka i kurzu, brudu, pyłu, piachu, błota – wszelkich dotykalnych, fizycznych postaci ziemi. Wpływ tej obustronnej relacji na zarówno rozwój i bogactwo (żywna gleba), jak i możliwe zniszczenie cywilizacji ludzkiej (śmiercionośne błoto, skażenie gleby) rozważam w poszczególnych szkicach interpretacyjnych. Kategorii Marca używam w rozdziale w dwojaki sposób: po pierwsze jako pojęcia odnoszącego się do obrazów filmowych i fotograficznych w ogóle, po drugie jako wskazania konkretnych, wybranych (fragmentów) filmów i zdjęć. Posługuję się liczbą mnogą – antropocenie, by podkreślić powiązania nowego słowa z teorią filmu i fotografii,. Pojęcie „antropocenie” zawiera w moim przekonaniu zarówno te odwołania do historii myśli filmowej, jak i wskazane przez Marca spekulatywne odejście od antropocentryzmu.

W drugiej części rozdziału proponuję cztery szkice, w której praktykuję „ekologiczną nadinterpretację” (Patrik Szaj). W dwóch pierwszych, filmoznawczych, zestawiam w formie

porównawczych interpretacji filmy: *Dom zły* Wojciecha Smarzowskiego (2009) i *Cicha noc* Piotra Domalewskiego (2017) oraz *Dziki róż* Anny Jadowskiej (2017) i *Fuga* Agnieszki Smoczyńskiej (2018). Trzeci i czwarty szkic poświęcam odpowiednio cyklom fotografii: *Karczeby* (2005–2012) Adama Pańczuka oraz *Punkt widzenia* (2015–2021) i *Kraina* (od 2021) Krzysztofa Szlapy. Szkice te, w których przyjmuję postawę „uziemia” interpretacji, są w moim przekonaniu koniecznym uzupełnieniem namysłu nad dwudziestopierwszowiecznym filmem i fotografią w Polsce. Uwzględnienie wymiaru środowiskowego pogłębia rozpowszechnione badania nad motywem transformacji ustrojowej i jej reprezentacji w obrazach, pozwala także rozszerzyć rozważania o przeobrażeniach społecznych i politycznych o namysł nad zmianami środowiska.

W *Przenikaniu (II)* naświetlam zasadzające się na myśli Mirzoeffa powiązanie obrazów – antropoceni i obrazów – sztandarów, które stanowią centralną kategorię kolejnego rozdziału: według autora *Jak zobaczyć świat* kultura wizualna nie tylko opisuje i pomaga zrozumieć świat podlegający ciągłym metamorfozom, ale może też przeobrażenia te kreować dzięki aktywizmowi wizualnemu.

Konstrukcja **rozdziału czwartego: *Sztandary: film i fotografie zaangażowane w świat w konflikcie*** jest nieco inna niż dwóch poprzednich, ponieważ nie zachowuje wyrazistego podziału między częścią teoretyczną a analityczno-interpretacyjną. Zarówno w części I (***Dokąd u-chodzić w obliczu katastrofy? Najpiękniejsze fajerwerki ever Aleksandry Terpińskiej***), jak i w części II (***Flary, nie fajerwerki. Marsz Niepodległości w obiektywie***) odczytanie obrazów przetykane jest odniesieniami do dyskursu teoretycznego. Centralnym odniesieniem teoretycznym rozdziału jest kategoria sztandaru, opisanego przez Magdę Szcześniak i Łukasza Zarembę jako jeden z najważniejszych typów obrazów w polskiej współczesnej kulturze wizualnej, „silnego obrazu, wywołującego i kanalizującego emocje, gromadzącego ludzi i napędzającego do działania” (Szcześniak, Zaremba 2017). Jako obrazy – sztandary uznaję przedstawienia ścierających się wspólnot i indywidualnych obywateli, opowieści o ścieżkach manifestowania tożsamości i odrębności w przestrzeni publicznej. Dosłownie rozumiane sztandary są obecne w warstwie wizualnej wybranych przeze mnie filmów i fotografii – jako flagi i transparenty. Równocześnie filmy i zdjęcia te traktuję jako metaforyczne sztandary różnych grup pozostających w konflikcie, między innymi wobec zagadnień wspólnoty, patriotyzmu czy tożsamości narodowej.

Część I rozdziału poświęcona jest filmowi Aleksandry Terpińskiej *Najpiękniejsze fajerwerki ever* (2017), część II natomiast – fotomontażowi Ady Zielińskiej z 11 listopada 2018

roku *Independence Day*, zdjęciom Piotra Ukłańskiego z cyklu *Polska* (2016 i 2017) oraz filmom: Andrzeja Jakimowskiego *Pewnego razu w listopadzie* (2018), Grzegorza Paprzyckiego *Mój kraj taki piękny* (2019), Piotra Kowalskiego *Potomkowie cywilizacji łacińskiej* (2020), Piotra Jasińskiego *To See Independence* (2020) i Pawła Łozińskiego *Film balkonowy* (2021).

Właściwości wspólnotowe i tożsamościotwórcze wybranych tekstów kultury omawiam, odwołując do filozofii chodzenia, kroczenia, wędrowania i spacerowania w przestrzeni publicznej, konstruowanych przez Tadeusza Sławka, Judith Butler oraz Rebeccę Solnit. Rozpoznaję polityczne zaangażowanie postaci i bohaterów, przejawiające się w ich fizycznej obecności na ulicach miast; udowadniam, iż obraz – sztandar nie musi wprost wyrażać określonych treści czy postulatów, ponieważ samo przedstawienie obywateli gromadzących się w miejsca publicznych, ale i okupujących nie-miejsca, pozwala tworzyć narrację dotyczącą ich uwikłania w relacje społeczne i polityczne. Wskazuję też na uwidocznioną w przedstawieniach filmowych i fotograficznych różnicę między chodzeniem a kroczeniem, którą rozważa Sławek: „Chodząc – mówię »nie«: sobie jako istnieniu, które odsuwa w nieskończoność swój kres, zastanemu światu, który »krocząc«, tworzy, ale jednocześnie okazuje się pustką bez treści, polityką bez idei i idealizmu” (Sławek 2015). Argumentuję, iż obrazy chodzenia i kroczenia są zakorzenione w pełnym niepokojów współczesnym świecie, mają również moc performatywną, przedstawiając możliwe formy oporu oraz potencjalne sposoby przeobrażenia rzeczywistości pozakadrowej.

Szczegółowe analizy i interpretacje filmów fabularnych i dokumentalnych oraz fotomontażu i dokumentalnych zdjęć prowadzą mnie do wniosku, iż wspólnym mianownikiem rozpatrywanych obrazów – sztandarów jest występowanie w nich różnych form gniewu. Odnoszę się tutaj do koncepcji gniewu jako emocji politycznej, o której pisze filozof Tomasz Markiewka (2020). Wyobrażenia niedookreślonych opozycjonistów (u Terpińskiej) zestawione z konserwatywnymi narodowcami (zdjęcia Zielińskiej i Ukłańskiego) czy z antynacjonalistami (filmowe dokumenty Paprzyckiego, Kowalskiego i Jasińskiego) dowodzą też pewnej ujednoliconej estetyce gniewu w przestrzeni publicznej, co tym bardziej czyni obrazy różnych manifestacji podatne na ich przywłaszczenie czy zaadaptowanie jako sztandary. Sygnalizuję tym samym, iż zgromadzony materiał badawczy i zaproponowany przeze mnie analizy są też użyteczne w dziedzinie socjologii wizualnej, która wprawdzie nie jest terenem mojej aktywności badawczej, jednak – niejako w tle – uzupełnia prezentowane w czwartym rozdziale odczytania, dowodząc tym samym rozległości badania filmów i fotografii w kontekście kultury wizualnej.

Jak zapewne wynika z przedstawionych wyżej głównych tez i wniosków monografii, mój wywód ma charakter polifoniczny, wielotorowy; porównałabym obrany przeze mnie sposób pisania do metody wideoeseju, w którym zestawione są synchroniczne różne ujęcia podobnego zagadnienia. Zdecydowałam się na dyskurs bardziej meandryczny niż linearny, aby móc zgłębić obszary badawcze, jakie wskazywały mi same fotografie i filmy (a także plakaty filmowe, które w wielu miejscach uwzględniam). Taki sposób myślenia i pisania charakterystyczny jest zresztą dla praktyk interpretacyjnych i dyskursywnych sytuujących się w dorzeczu nowej humanistyki. Wprawdzie przyjęta przeze mnie ścieżka oddaliła mnie od ujęcia panoramicznego, syntetycznego dziejów najnowszego polskiego filmu i fotografii, zaprowadziła mnie jednak do interpretacji, które udowadniają, iż kulturoznawcze ujęcie studiów nad filmem i fotografią oferuje możliwie wszechstronne ujęcie tych fenomenów kultury wizualnej.

4.2. Pozostała działalność naukowa

Opisana w punkcie 4.1 monografia stanowi efekt pracy badawczej, której początki sięgają 2016 roku. Jednak równocześnie, od momentu obrony rozprawy doktorskiej (2012), prowadziłam także inną aktywność naukową. W działalności indywidualnej wyróżniam dwie wyraziste, choć uzupełniające się ścieżki. Jedna wiąże się z pogłębioną pracą interpretacyjną nad filmem i fotografią w kontekstach teoretycznych, druga – z naukowym namysłem nad doświadczeniami dydaktycznymi, obejmującymi w mojej działalności zawodowej przede wszystkim obszar edukacji filmowej oraz glottodydaktyki polonistycznej. Istotną częścią mojej pracy badawczej ostatnich trzech lat jest również uczestnictwo w zespole Interdyscyplinarnego Centrum Badań nad Edukacją Humanistyczną UŚ.

4.2.1. Rozprawy analityczno-interpretacyjne wobec teorii filmu i fotografii

Moja droga naukowa rozpoczęła się od badań związanych ściśle z teorią kina i mediów – rozprawę doktorską *Sensorium kina. Ku antropologii doznania kinematograficznego* poświęciłam analizom dyskursu pisanego i wizualnego na temat doświadczenia kina: Sali kinowej, obrazu, architektury i przestrzeni wokół kina, konstruując projekt archeologii kinowego dyspozytywu. Argumentowałam w niej, iż sensoryczne doznawanie kina stanowi ważny aspekt antropologii kina w studiach filmo- i medioznawczych. Mój doktorat został nagrodzony **Główną nagrodą w Ogólnopolskim Konkursie im. Inki Brodzkiej-Wald na pracę doktorską z dziedziny współczesnej humanistyki** w 2013 roku. Przejrzana i zredagowana wersja rozprawy ukazała się jako **monografia *Dotyk światła. O zmysłowym***

doznawaniu kina (Katowice 2012, 174 s.). Ukazało się kilka entuzjastycznych jej recenzji w prasie filmoznawczej, książka jest również przywoływana przez badaczy teorii kina.

W kolejnych latach działalności badawczej nadal eksplorowałam zagadnienia związane z archeologią mediów, rozszerzając spektrum namysłu poza kino, na różne urządzenia do produkcji iluzji optycznej, które pojawiały się na przecięciu technologii i magii. Efektem tej odsłony mojej działalności naukowej jest **monografia Filmowe cuda i sztuczki magiczne: szkice z archeologii kina** (Katowice 2015, 202 s.; znalazły się w niej poszerzone i zmienione wersje dwóch opublikowanych wcześniej rozdziałów monografii wieloautorskich). Rozpatrywałam w niej zależności między rozwojem technologii a myśleniem magicznym, towarzyszące staraniom stworzenia doskonałego lustra lub sobowtóra, odbijającego świat, ale też próbom wytworzenia iluzji ruchu i możliwości jego projekcji. W pięciu rozdziałach-szkicach interpretacyjnych zestawiam ze sobą wybrane filmy z historią i recepcją konkretnych maszyn i wynalazków, podejmuję wyzwanie odkrycia i wyjaśnienia „cudów”, za które uważam ślady „starych mediów” w najnowszych filmach. Rozpatruję, jaką funkcję pełnią we współczesnych filmowych narracjach baśniowych i fantastycznych dawne zabawki optyczne, spektakle fantasmagorii, automaty, archaiczne triki filmowe, książki typu *pop-up*. Interpretując wybrane filmy (m. in. *Hugo i jego wynalazek*, M. Scorsese; *Iluzjonista*, S. Chomet, *Oz wielki i potężny*, S. Raimi; *Babadook*, J. Kent), rozważam, jak porzucone technologie wpłynęły na strategię patrzenia i widzenia oraz na rozumienie mechanizmów iluzji optycznej. W monografii zawarłam także aneks dydaktyczny, w którym zamieściłam scenariusze zajęć edukacyjnych dotyczących kwestii poruszanych w książce, przeprowadzonych przeze mnie w różnych grupach odbiorczych.

Publikowałam również artykuły i rozdziały będące wynikiem krótszych projektów badawczych, dotyczących kontekstów współczesnego kina, fotografii, sztuki plakaty. Wymieniam poniżej wybrane tytuły, szczegółowe informacje bibliograficzne opracowałam w Załączniku 4:

- 1) *Un triste na fotografiach Gisèle Freund: portrety Waltera Benjamina w cieniu melancholii*;
- 2) *(Re)konstrukcja rodzinnej historii: fotograficzny błąd w funkcji triku*;
- 3) *METAFOtoGRAfia. Refleksje o powiązaniach myśli i zdjęć*.

4. 2. 2. Naukowy namysł nad edukacją filmową i glottodydaktyką polonistyczną

Ważną ścieżką w mojej pracy badawczej jest również zgłębianie teoretycznych podstaw i kontekstów pracy dydaktycznej. Projektowanie autorskich zajęć akademickich i pozauniwersyteckich rozpoczynam od kwerendy badawczej, a prowadzone aktywności edukacyjne poddaję naukowej refleksji. Moje artykuły naukowe związane z tematyką edukacji wpisują się w dwa główne zagadnienia: edukacja medialna rozumiana przeze mnie szczególnie przede wszystkim jako edukacja o filmie (a także przez film) i fotografii (i przez fotoragię) oraz glottodydaktyka polonistyczna, w obrębie której zajmuję się wykorzystaniem filmu, fotografii i dzieł sztuki w nauczaniu języka polskiego jako obcego i kultury polskiej. Wymieniam tu wybrane tytuły tekstów (artykułów w czasopismach naukowych i rozdziałów w monografiach), których szczegółowe dane bibliograficzne zamieściłam w spisie publikacji w Załączniku 4. do wniosku; w punkcie 6.4. autoreferatu opisuję natomiast współautorską monografię na temat wykorzystania filmu w glottodydaktyce polonistycznej:

- 1) *[O budowaniu mostów między teorią a praktyką humanistyki w edukacji filmowej;](#)*
- 2) *[Fotografia: inspirować i edukować. Wybrane działania Fundacji dla Filmu i Fotografii;](#)*
- 3) *[Plakat - Polska Ryszarda Kai: o krajobrazach i ekologii w nauczaniu języka polskiego jako obcego;](#)*
- 4) *[Film Education in Cinemas - Determinants and Tendencies;](#)*
- 5) *[Film w edukacji: różne praktyki adaptacyjne. Artystyczny plakat filmowy jako paratetekst filmu;](#)*
- 6) *Filmowy gatunek peplum w edukacji szkolnej;*
- 7) *Filmoteka Szkolna dla najmłodszych: przewodnik po świecie filmu;*
- 8) *Spotkanie z fotografią - spotkanie z Innym: inscenizowane portrety z cyklu „White power” Anny Bedyńskiej;*
- 9) *[Inspiracje dydaktyczne dla edukacji filmowej: alternatywy dla modelu „przyliterackiego”;](#)*
- 10) *„Nie lepiej wybrać milczenie?”: literackie świadectwo problemów z dwujęzycznością: projekt lektury fragmentu Włoskich szpilek Magdaleny Tuli na zajęciach z języka polskiego jako obcego;*
- 11) *Trudne kontekstualizacje kina autorskiego : Wojciech Smarzowski w repertuarze dla cudzoziemców.*

4.2.3. Uczestnictwo w pracach zespołu Interdyscyplinarnego Centrum Badań nad Edukacją Humanistyczną UŚ w realizacji grantu *Edukacja Humanistyczna krajów V4 dla klimatu. The V4 Humanities Education for the Climate: Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]*.

W skład zespołu ICBEH wchodzę od momentu powstania centrum w roku 2020. W okresie 1.10.2020-30.09.2023 brałam udział w realizacji grantu finansowanego z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, którego głównymi celami było zbadanie sposobów wprowadzania humanistycznego dorobku humanistyki ekologicznej w nauczaniu oraz wypracowanie strategii dydaktycznych wobec katastrofy klimatycznej. W okresie pracy badawczej w granicy opublikowałam **dwa artykuły naukowe** ([Eko\)plakat wobec zmian krajobrazu w antropocenie](#) oraz [Wstęp do ekokrytyki filmowej: wyzwania dydaktyczne](#). Przygotowałam kolejne **dwa artykuły**: jeden współautorski przyjęty do druku i jeden autorski, obecnie w procesie recenzji. Wystąpiłam również na **czterech międzynarodowych konferencjach naukowych** związanych z projektem; kolejne **dwa referaty** konferencyjne oraz **wykład gościnny** na University of Alberta w Edmonton w Kanadzie dotyczyły zagadnień związanych z humanistyką środowiskową i ekokrytyczną interpretacją filmów i zdjęć, zgłębionych w trakcie udziału w granicy. Szczegółowe informacje bibliograficzne oraz dane dotyczące wystąpień znajdują się w Załączniku 4. do wniosku, natomiast **osiągnięcia dydaktyczne** związane z realizacją projektu HEC opisuję w punkcie 6.7. autoreferatu.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

5.1. Miesięczne stypendium badawczo-dydaktyczne w Wirth Institute for Austrian and Central European Studies, University of Alberta, Edmonton, Kanada, 1-30.09.2022

Podczas pobytu na University of Alberta prowadziłam intensywną kwerendę biblioteczną z zakresu szeroko rozumianej humanistyki środowiskowej, przede wszystkim dotyczącą zagadnienia ekokrytyki w studiach nad filmem i fotografią oraz metod i strategii transferu wiedzy i rozwijania umiejętności ekokrytycznej interpretacji tekstów kultury wśród studentów. Tematyka ta wynikała z mojego zaangażowania w prace zespołu badawczego w granicy Edukacja humanistyczna krajów V4 dla klimatu (HEC) w ICBEH UŚ.

Efektom przeprowadzonej kwerendy było przygotowanie trzech artykułów naukowych:

- 1) *[Wstęp do ekokrytyki filmowej: wyzwania dydaktyczne](#)*, opublikowany w czasopiśmie „Postscriptum Polonistyczne”;
- 2) *Edukacja na rzecz klimatu przez fotografię i słowo Przypadek „Gazety Strajkowej” #3*, tekst przyjęty do druku (po recenzjach) w czasopiśmie „Z Teorii i Praktyki Dydaktycznej Języka Polskiego”, napisany wspólnie z dr Magdaleną Ochwat i prof. dr. hab. Piotrem Skubałą. Mój wkład merytoryczny obejmuje przede wszystkim zagadnienia związane z interpretacją fotografii w kontekście humanistyki środowiskowej, opracowanie pomysłów na działania dydaktyczne oraz współredagowanie całego tekstu;
- 3) *Krajobraz w home movies: studium przypadku z Polskiego Archiwum Filmów Domowych*, tekst obecnie w procesie recenzyjnym w czasopiśmie „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio N: Educatio Nova”.

Przeprowadzona kwerenda umożliwiła mi również przygotowanie wystąpienia na III Zjazd Filmoznawców i Medioznawców w 2023 roku, dotyczącego więcej-niż-ludzkich aspektów fotografii.

5.2. Fulbright Slavic Award, University of Washington, Seattle, USA, 16.09.2017-15.09.2018

Podczas pobytu na stypendium w roli Fulbright Visiting Lecturer prowadziłam badania naukowe dotyczące sposobów opracowywania historii i interpretacji polskiego kina w publikacjach anglojęzycznych. Przeprowadzona kwerenda pozwoliła mi zebrać materiały konieczne do wnikliwego opracowania zagadnienia widmontologii w odniesieniu do studiów filmoznawczych oraz studiów nad fotografią, co znalazło odzwierciedlenie w przygotowaniu najpierw artykułu naukowego opublikowanego w czasopiśmie „Pleograf. Kwartalnik Akademii Polskiego Filmu”, który następnie rozwinęłam do postaci jednego z rozdziałów monografii omówionej w punkcie 4.1. Dzięki kwerendzie oraz zajęciom, które prowadziłam na University of Washington, opracowałam dwa wystąpienia konferencyjne: filmoznawczy referat *Haunted Cinema: The 1980s and the 1990s in Contemporary Polish Movies* oraz *Klucze do polskiego kina współczesnego na zajęciach dla cudzoziemców poza Polską: przykład widm*, zawierający konteksty teoretyczne i doświadczenia dydaktyczne z pobytu w Seattle.

Jako absolwentka programu biorę corocznie udział w recenzji wniosków kandydatów starających się o Fulbright Slavic Award.

5.3. Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Paryż, Francja, skierowanie z Ministerstwa Spraw Zagranicznych do pracy na stanowisku lektorki języka polskiego, 1.09.2016-21.08.2017

Mimo że skierowanie do INALCO miało na celu prowadzenie zajęć dydaktycznych, w trakcie pobytu prowadziłam długotrwałą kwerendę biblioteczną, zapoznając się z francusko- i anglojęzycznymi publikacjami z zakresu studiów nad filmem i fotografią. Były to wstępne badania z zakresu widmontologii i jej obecności w badaniu kultury wizualnej. Pozwoliły one mi na opracowanie autorskiego programu zajęć dotyczącej polskiego filmu i fotografii, który okazał się zwycięski w konkursie Fulbright Slavic Award. Tematykę pogłębiłam następnie na stypendium w Seattle, opisanym w punkcie 5.2.

W czasie pracy w Paryżu nawiązałam również kontakt ze środowiskiem polonistycznym na Uniwersytecie Sorbonne, biorąc udział w spotkaniach dotyczących metodyki i strategii nauczania o kulturze polskiej. Dla studentów Sorbonne wygłosiłam wykład gościnny o filmach Andrzeja Wajdy, a w kolejnych latach tamtejszy departament polonistyki dwukrotnie zaprosił mnie do wystąpienia na organizowanych w Paryżu konferencjach i seminariach poświęconych nauczaniu języka polskiego i kulturze polskiej; wystąpienia te wyszczególniam w Załączniku 4. do wniosku w punkcie 4.B. Współpraca zaowocowała również publikacją rozdziału w monografii wydanej przez Eur'ORBEM Sorbonne: *„Ranger les mots dans des boîtes” : projet de cours sur l’expérience du bilinguisme*, stanowiącego przejrzaną i zmienioną wersję wcześniej opublikowanego rozdziału *„Nie lepiej wybrać milczenie?”: literackie świadectwo problemów z dwujęzycznością: projekt lektury fragmentu Włoskich szpilek Magdaleny Tuli na zajęciach z języka polskiego jako obcego*.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę

6.1. Zajęcia dla studentów i doktorantów Uniwersytetu Śląskiego

Zajęcia prowadzę na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach od roku akademickiego 2008/2009, w którym rozpoczęłam studia doktoranckie. Jako doktorantka prowadziłam ćwiczenia z przedmiotów filmoznawczych (m. in. wstęp do filmoznawstwa, główne kierunki filmu światowego, interpretacja dzieła filmowego). Po uzyskaniu stopnia doktora i zatrudnieniu najpierw na stanowisku asystenta, a następnie – adiunkta w obecnym Instytucie Nauk o Kulturze, zaczęłam także prowadzić wykłady oraz seminaria licencjackie. Obecnie moja działalność dydaktyczna związana jest z kierunkami studiów:

- kulturoznawstwo;
- kultury mediów;
- międzynarodowe studia polskie;
- sztuka pisania.

Współtworzyłam moduł „Archiwizacja i udostępnianie przekazów audiowizualnych” na kierunku kultury mediów (MU) i regularnie prowadzę wykłady i konwersatoria z tego przedmiotu. W ciągu mojej aktywności zawodowej na UŚ opracowałam także i prowadziłam autorskie przedmioty związane z moimi zainteresowaniami badawczymi, takie jak:

- Widma i widmontologie współczesnej kultury audiowizualnej (ćwiczenia, sztuka pisania);
- Ekokrytyka filmowa (konwersatorium, sztuka pisania);
- Polska fotografia i jej konteksty kulturowe i artystyczne (wykłady, międzynarodowe studia polskie);
- Głębia ostrości. Jak czytać i pisać o fotografii? (ćwiczenia, twórcze pisanie i marketing wydawniczy, nowe zajęcia – planowane na semestr letni roku 2023/2024).

Ponadto przygotowałam i prowadziłam zajęcia związane z metodyką nauczania, wynikające z mojego doświadczenia w zakresie edukacji filmowej oraz samokształcenia w dziedzinie dydaktyki szkoły wyższej. Były to między innymi przedmioty:

- Warsztaty edukacji filmowej (ćwiczenia, kulturoznawstwo) oraz Edukacja multimedialna (wykłady i laboratoria, kultury mediów), Edukacja medialna (wykłady i laboratoria, kulturoznawstwo);
- Filmoterapia (arteterapia – kierunek wspólny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach);
- Sztuka a kreatywność dydaktyczna (ćwiczenia, indywidualne studia nauczycielskie).

Dzięki swojemu zaangażowaniu w podnoszenie kompetencji metodycznych oraz doświadczeniu w pozauniwersyteckich zajęciach z zakresu edukacji filmowej zostałam zaproszona do zespołu nauczycieli akademickich realizujących Program kształcenia nauczycieli języka polskiego „Pogranicza edukacji szkolnej” (listopad 2018 – grudzień 2023, NCBiR) dla studentów kierunku filologia polska na specjalności nauczycielskiej na studiach licencjackich i magisterskich. Stworzyłam autorskie programy przedmiotów, które następnie poprowadziłam:

- Interdyscyplinarność w edukacji polonistycznej (ćwiczenia, MU);
- Interpretacje dzieł sztuki (ćwiczenia, licencjat);
- Film w dydaktyce szkolnej (wykłady, licencjat; opracowanie modułu).

W ramach projektu byłam również egzaminatorką podczas egzaminów dyplomowych.

Regularnie uczestniczę w procesie dyplomowania: byłam dotychczas promotorką 39 prac licencjackich na kierunkach kulturoznawstwo i kultury mediów oraz recenzentką 66 prac licencjackich i magisterskich na kierunkach kulturoznawstwo, kultury mediów oraz międzynarodowe studia polskie. Od roku akademickiego 2021/2022 jestem również promotorką pomocniczą rozprawy doktorskiej studentki Szkoły Doktorskiej UŚ.

Uczestniczę również w kształceniu doktorantów Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Śląskiego. W roku akademickim 2021/2022 prowadziłam autorski przedmiot do wyboru Kultura wizualna jako przedmiot badań i edukacji (15h), którego powtórna edycja planowana jest na semestr zimowy 2023/2024. W tym semestrze poprowadzę także zajęcia z dydaktyki szkoły wyższej.

Za swoją pracę dydaktyczną otrzymałam nagrody i wyróżnienia Rektora UŚ (wykazane w punkcie 7.2), a także wysokie wyniki z ankiet studenckich (w przedziale 4.5-5.0).

6.2. Opieka tutorska nad studentami, licealistami oraz nauczycielami

Istotnym elementem mojej pracy dydaktycznej jest opieka tutorska: regularnie pracuję indywidualnie z osobami uczącymi się, by pomóc im w odkryciu ich potencjału naukowego, wzmocnić ich kompetencje badawcze oraz towarzyszyć im w wypełnianiu celów badawczych i rozwojowych. Dotychczas byłam tutorką studentów Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych (2 osoby) oraz trojga studentów (z kierunków kulturoznawstwo i dziennikarstwo) w ramach programu Mistrzowie Dydaktyki, realizowanego na Uniwersytecie Śląskim i finansowanego ze środków MEiN w latach 2019-2023. Uczestniczyłam w dwóch edycjach programu. Pierwsza obejmowała wizytę studyjną na Uniwersytecie w Gandawie (2019) oraz późniejsze realizowanie zadań online, a także realizowanie godzin dydaktycznych z dwojgiem *tutees*. W drugiej edycji podjęłam się długotrwałej współpracy (5 semestrów) z jednym studentem, projektując semestralne cykle rozwoju naukowego.

Zajęcia tutoringowe prowadziłam także dla nauczycieli języka polskiego w programie Uniwersytet Polonistów (10 godzin) oraz dla uczennicy liceum w programie Uniwersytet Najlepszych (10 godzin), będącymi komponentami w projekcie edukacyjnym Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany, finansowanym przez Fundusze Strukturalne POWER Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Zainteresowanie tą metodą pracy oraz poczucie konieczności samokształcenia zmobilizowały mnie do ukończeniu Szkoły Tutorów Akademickich I stopnia prowadzonej przez Collegium Wratislaviense (2021).

6.3. Zajęcia dla nauczycieli akademickich Uniwersytetu Śląskiego

Doświadczenie w pracy tutorki wykorzystałam współtworząc program szkolenia z zakresu tutoringów akademickiego dla pracowników Uniwersytetu Śląskiego, oraz prowadząc wybrane jego moduły (lata 2021/2022 oraz 2022/2023).

Po rozpoczęciu nauczania zdalnego w marcu 2020 roku przeprowadziłam liczne szkolenia z zakresu obsługi platformy MS Teams dla kadry dydaktycznej. Byłam również inicjatorką konsultacji metodycznych online, podczas których przedstawiałam nauczycielom akademickim Wydziału Humanistycznego UŚ wybrane narzędzia pomocne w projektowaniu i prowadzeniu zajęć zdalnych, weryfikacji efektów uczenia się oraz komunikacji ze studentami.

6.4. Zajęcia dla studentów uczących się języka polskiego jako obcego oraz warsztaty metodyczne dla lektorów w Polsce i w ośrodkach zagranicznych

Od roku akademickiego 2011/2012 współpracuję ze Szkołą Języka i Kultury Polskiej UŚ; w 2013 roku ukończyłam Podyplomowe Studia Kwalifikacyjne Nauczania Języka Polskiego jako Obcego. W ramach współpracy z SJiKP regularnie prowadzę wykłady dotyczące kultury polskiej (w języku polskim i języku angielskim) podczas Letniej Szkoły Języka i Kultury Polskiej UŚ w Cieszynie. Uczestniczyłam także w wyjazdowych zajęciach lektoratowych organizowanych przez SJiKP w Ukrainie, Rosji, Brazylii i Argentynie. Regularnie prowadzę też jednorazowe wykłady dla studentów kursów przygotowawczych lub uczestniczących w programach mobilności międzynarodowych.

Ponadto w roku akademickim 2016/2017 byłam zatrudniona jako lektorka języka polskiego w Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO) w Paryżu (skierowanie z Ministerstwa Spraw Zagranicznych). W roku 2022/2023 zostałam członkinią komisji ewaluacyjnej doktorantki prof. Piotra Biłosa, odpowiedzialnego ze sekcję polską w INALCO.

Podczas pobytu we Francji prowadziłam też zajęcia i wykłady gościnne na polonistyce na Sorbonne Université oraz prelekcje i spotkania z twórcami podczas festiwalu filmowego Kinopolska. W roku akademickim 2017/2018 w ramach Fulbright Slavic Award na University of Washington w Seattle w USA prowadziłam przez jeden trymestr zajęcia z języka polskiego, a podczas trwającego pół roku stypendium uczestniczyłam w szeroko rozumianej popularyzacji kultury polskiej poprzez aktywność na uniwersytecie (wykład gościnny), w Domu Polskim, przy Seattle Polish Film Festival, w dwóch polskich szkołach oraz w hufcu ZHP (prowadzenie klubu filmowego, prelekcji i gościnnych lekcji języka). Uczestniczyłam wtedy także w procesie

przygotowania dokumentalnego filmu jubileuszowego na 100-lecie Stowarzyszenia Dom Polski.

Z uwagi na doświadczenie lektorskie i wykształcenie kierunkowe uczestniczę w kształceniu lektorów języka polskiego jako obcego, prowadząc zajęcia na studiach poddyplomowych oraz w trakcie stacjonarnych lub wyjazdowych (m. in. Brazylia, Argentyna, Ukraina, Rosja) warsztatów metodycznych.

Moją specjalizacją w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego jest wykorzystanie filmu w przekazywaniu wiedzy o kulturze polskiej. Razem z dr Agnieszką Tambor (UŚ) stworzyłam pionierską **książkę o wykorzystaniu filmów w glottodydaktyce polonistycznej (*Polska półka filmowa. Krótkometrażowe filmy aktorskie i animowane w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, wykazana w spisie publikacji)**. Na monografię składa się wstęp przybliżający naukowe podstawy pracy z filmem w nauczaniu języka i kultury, szkice interpretacyjne dotyczące 17 filmów (napisane w taki sposób, aby mogły służyć również za materiał do ćwiczeń kształcących kompetencję czytania), scenariusze zajęć i ciekawostki historyczno-kulturowe. Moim wkładem merytorycznym w powstanie książki jest:

- współautorstwo *Wstępu*;
- opracowanie wszystkich szkiców interpretacyjnych;
- przygotowanie ćwiczeń językowych do filmów: *Dwaj ludzie z szafą, Mazurek, Mika, Moje miejsce, Podróż, Reksio poliglota, Schody, Katedra, Szkoła, Święto Zmarłych*.

Jestem autorką części haseł w monografii dr Agnieszki Tambor **[Nowa polska półka filmowa. 100 filmów, które każdy cudzoziemiec znać powinien](#)** (wykazana w spisie publikacji, dwa wydania). Moim wykładem merytorycznym jest stworzenie 10 opisów filmów. Z dr Agnieszką Tambor współredagowałam również **tom [Polska półka historyczna. 100 faktów z historii Polski, które każdy cudzoziemiec znać powinien](#)**. Opracowałam 25 rozdziałów, w każdym z nich znalazł się opis wydarzenia, sekcje: Trzeba i warto wiedzieć, Wydarzenie w tekstach kultury i mediach, Teksty autentyczne (autorski wybór); a także ćwiczenia językowe, które są dostępne na platformie 100faktowzhistorii.pl. Z uwagi na badania prowadzone w granicach Edukacja humanistyczna krajów V4 dla klimatu (HEC), realizowanym w zespole Interdyscyplinarnego Centrum Badań nad Edukacją Humanistyczną UŚ, włączyłam się również w przygotowywany przez dr Agnieszkę Tambor kolejny tom pod roboczym tytułem ***100 ekofaktów*** (finansowany przez NAWA), do którego przygotowałam scenariusz zajęć z języka polskiego jako obcego dotyczący kwestii ekologicznych.

6.5 Zajęcia dla studentów prowadzone na uniwersytetach zagranicznych

W roku akademickim 2017/2018 zrealizowałam trwające jeden trymestr zajęcia autorskie, nagrodzone w konkursie Fulbright Slavic Award na University of Washington w USA. Cykl konwersatoriów zatytułowany *Views of the Past, Present and Future: Poland in Contemporary Films and Photography* wynikał bezpośrednio z moich zainteresowań badawczych w dziedzinie kultury wizualnej i jej aspektu widmontologicznego, które opisałam w monografii *Polski film i fotografia nowego wieku...*, opisaną w punkcie 4.1. autoreferatu. Konwersatoria w języku angielskim odbywały się przez 10 tygodni w wymiarze 4 godzin tygodniowo.

Oprócz rocznej pracy na stanowisku lektorki języka polskiego w INALCO w Paryżu, opisaną w punkcie 6.4, odbyłam kilka krótszych zagranicznych staży dydaktycznych, podczas których prowadziłam wykłady i konwersatoria filmoznawcze i kulturoznawcze:

- na Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie, Litwa, 2023 (7 dni);
- na Uniwersytecie Sorbonne w Paryżu, Francja, 2023 (7 dni);
- na Uniwersytecie Sztokholmskim, Szwecja, 7 dni (2019).

Ponadto w ramach miesięcznego stypendium badawczo-dydaktycznego na University of Alberta w Edmonton w Kanadzie (2022) przeprowadziłam także trzy wykłady otwarte dla studentów i pracowników oraz gościnne zajęcia z języka polskiego.

6.6. Działalność dydaktyczna poza uniwersytetem i popularyzacja nauki

Od momentu rozpoczęcia studiów doktoranckich w roku akademickim 2008/2009 realizuję także liczne działania dydaktyczne dla odbiorców spoza środowiska akademickiego. Do moich najważniejszych aktywności w tej dziedzinie należą m. in. wykłady filmoznawcze oraz dotyczące sztuki, prowadzone w instytucjach kultury i kinach; prelekcje w młodzieżowych akademiach filmowych, wystąpienia w dyskusyjnych klubach filmowych.

W ramach współpracy Uniwersytetu Śląskiego ze szkołami prowadzę gościnne lekcje lub warsztaty dla uczniów, popularyzując tym samym wiedzę akademicką i uczestnicząc w podnoszeniu kompetencji naukowych młodych odbiorców. Byłam członkinią zespołów realizujących projekty dydaktyczne UŚ, między innymi: Mobilny Uniwersytet Młodzieży i Uniwersytet Humanistów (w ramach projektu JUWM), Latający Uniwersytet Śląski,

Wiele zajęć dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przeprowadziłam również w ramach ogólnopolskich, pozaakademickich projektów z zakresu edukacji filmowej i medialnej: w latach 2016-2021 byłam członkinią zespołu Wędrujących Filmoznawców

Filmoteki Szkolnej, a w latach 2014-2020 prowadziłam prelekcje dla uczniów oraz opracowywałam materiały edukacyjne dla nauczycieli w ramach projektu KinoSzkola.

Istotnym elementem mojej pracy dydaktycznej poza uniwersytetem są działania skierowane do nauczycieli i edukatorów. Prowadzę warsztaty metodyczne z edukacji filmowej, układałam również kursy metodyczne i scenariusze lekcji z tego zakresu (wybrane realizacje opisuję w Załączniku 4).

W ramach popularyzacji nauki występowałam na trzech Śląskich Festiwalach Nauki. W roku 2013 zdobyłam nominację do Konkursu Serwisu Nauka w Polsce Polskiej Agencji Prasowej S.A. Popularyzator Nauki.

6.7. Opracowania metodyczne i publikacje dydaktyczne

Za swoje istotne osiągnięcia dydaktyczne uważam działania zrealizowane w ramach grantu Edukacja humanistyczna krajów V4 dla klimatu (HEC, ICBEH UŚ, 2020-2023), ponieważ są one efektem pracy badawczej w zakresie humanistyki środowiskowej:

- opracowanie (we współpracy z dr hab. Ewą Ogłozą) [scenariusza lekcji *To, co drzewa skrywają pod ziemią, przeniesione do galerii sztuki. Rozmawiamy i dyskutujemy o „Rhizopolis” Joanny Rajkowskiej*](#);
- nagranie [webinaru *Wstęp do ekokrytyki filmowej*](#);
- przeprowadzenie warsztatów dla studentów oraz dla nauczycieli.

Moje artykuły metodyczne oraz scenariusze lekcji z zakresu przede wszystkim edukacji filmowej oraz glottodydaktyki polonistycznej były publikowane w czasopismach „Polonistyka”, „Język Polski w Liceum”, „Język Polski w Szkole Ponadpodstawowej”. Wybrane adresy bibliograficzne zamieściłam w wykazie publikacji w Załączniku 4. do wniosku.

6.8. Osiągnięcia organizacyjne

Od momentu zatrudnienia na Uniwersytecie Śląskim w roku akademickim 2013/2014 angażowałam się w prace organizacyjne. Od października 2020 roku sprawuję funkcję pełnomocniczki dziekana Wydziału Humanistycznego ds. kształcenia na odległość. W ramach swoich działań koordynuję proces realizacji zajęć zdalnych, opracowałam skrypty i poradniki dla nauczycieli akademickich w zakresie metodyki kształcenia na odległość, pozostaję w kontakcie z nauczycielami akademickimi i wspieram ich w doskonaleniu kompetencji cyfrowych w dydaktyce. Współuczestniczyłam w układaniu szkoleń z zakresu obsługi

platformy MS Teams dla pracowników uniwersytetu oraz w opracowaniu wydziałowej strategii kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ponieważ metodyka nauczania interesuje mnie zarówno badawczo, jak i praktycznie, angażuję się w działania Uniwersytetu Otwartego – Centrum Dydaktyki Akademickiej UŚ. Byłam inicjatorką i prowadzącą spotkanie o charakterze warsztatowym dla nauczycieli akademickich, podczas których omawiane były zagadnienia doskonalenia warsztatu metodycznego, włączania studentów w układanie programów zajęć i kryteriów oceny oraz współpracy między prowadzącymi zajęcia. Zebrane podczas warsztatów rekomendacje wypracowane przez poszczególne grupy zostały przekazane władzom rektorskim.

Ponadto od roku 2020/2021 jestem członkinią Wydziałowej komisji ds. kształcenia i studentów. W latach 2020-2022 byłam również opiekunką roku na kierunku kulturoznawstwo.

7. Inne informacje dotyczące kariery zawodowej

7.1. Ukończone kursy i szkolenia (wybrane)

- kurs Polskiego języka migowego na poziomie A1 (2023)
- Szkoła Tutorów Akademickich I stopnia, Collegium Wratislaviense (2021)
- Kurs biblioterapii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie (2014)

7.2. Nagrody i wyróżnienia

- 1) List gratulacyjny Rektora za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2021/2022 w kategorii „Innowacje dydaktyczne”
- 2) Nagroda Zespołowa Rektora I stopnia za działalność dydaktyczną w roku akademickim 2020/2021
- 3) List gratulacyjny Rektora za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2020/2021
- 4) Dodatek projakościowy za osiągnięcia publikacyjne w roku 2020
- 5) Nagroda Zespołowa Rektora III stopnia za działalność naukowo-badawczą, 2019
- 6) Nagroda Zespołowa Rektora III stopnia za działalność naukowo-badawczą, 2016
- 7) Dodatek ewaluacyjny za wkład do dorobku kategoryzacyjnego za lata 2013-2016
- 8) Nominacja do Konkursu Serwisu Nauka w Polsce Polskiej Agencji Prasowej S.A. Popularyzator Nauki, 2013
- 9) Główna nagroda w Ogólnopolskim Konkursie im. Inki Brodzkiej-Wald na pracę doktorską z dziedziny współczesnej humanistyki, 2013

.....
(podpis wnioskodawcy)